

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/55/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7117224173
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7117224173.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Moniky Tobiašovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti X. K., nar. XX. X.XXXX a D. K., nar. X.X.XXXX, bývajúcich v H., E. W.. č. X, v konaní zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny H., deti rodičov: matky Z.. F.. L. K., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v H., E. ul. č. X a otca F.. X. K., nar. XX.X.XXXX, bývajúceho v H., I. ul. XX, zastúpeného JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD,s.r.o., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 28, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I, o návrhu otca maloletých detí o zníženie výživného, o dovolaní otca proti rozsudku Okresného súdu v Košice I., sp. zn. 18P/153/2017-542 zo dňa 28.05.2021

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu rov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

- Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal voči oprávneným deťom zníženia výživného zo sumy 200 Eur na sumu 30% životného minima.
- Okresný súd Košice I. ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom návrh zamietol.
- Vykonaným dokazovaním nezistil existenciu dôvodov pre zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného v časti týkajúcej sa výživného pre syna navrhovateľa v zmysle § 78 ods.1 a § 121 CMP, a to z hľadiska zmeny pomerov na strane navrhovateľa a jeho detí.
- Súd návrh na zníženie výživného odôvodnil tým, že otec je konateľom a spoločníkom vo viacerých obchodných spoločnostiach ako aj tým, že otec si nesplnil svoju zákonnú povinnosť preukázať súdu podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov, preto v súlade s ust. § 36, ods. 1 Zákona o rodine súd na príjme otca aplikoval fikciu, podľa ktorej dosahuje príjem vo výške dvadsaťnásobku sumy životného minima, t.j. 4.296,60 Eur.
- Krajský súd v Košiciach na základe odvolania otca proti rozsudku, rozsudkom č.k. 8 CoP/222/2021-709 zo dňa 28.1.2022 rozsudok potvrdil.
- Otec proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 4 Cdo/125/2022 zo dňa 26.4.2023 rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28. januára 2023, sp.zn. 8CoP/222/2021 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že

v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420, písm. e) CSP, kedy v prejednávanej veci bola JUDr. O. J. S. vylúčená z rozhodovania

7. Podaním zo dňa 7.7.2023 (čl.820), Krajský súd v Košiciach postúpil vec Krajskému súdu v Prešove ako funkčne príslušnému podľa §3, ods.5 písm. b) CMP z dôvodu, že s účinnosťou od 1.júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 3, ods.5, písm. b) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Prešove a súčasne § 396b CMP výslovne neupravuje, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31.mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31.mája 2023.

8. Z potvrdenia Krajského súdu v Prešove (čl. 822) vyplýva, že dňa 18.7.2023 bol prijatý návrh na začatie konania a vec bola pridelená na rozhodnutie senátu Krajského súdu v Prešove 24 CoP pod sp. zn. 24 CoP/55/2023.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

10. V prvom rade sa odvolací súd zaoberal predostretou výhradou dovolacieho súdu a dospel k záveru, že v dôsledku zmeny zákona došlo k zmene príslušnosti odvolacieho súdu a k zmene zákonného senátu, ktorý vo veci odvolania otca proti rozsudku rozhoduje. Členkou tohto senátu nie je sudkyňa, ktorá bola v minulosti vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci na súde prvej inštancie.

11. Odvolací súd pristúpil k odvolaciemu prieskumu napadnutého rozsudku. Z obsahu preskúvaného spisu je zrejmé, že vyživovacia povinnosť otca voči mal. X. a mal. D. bola upravená rozsudkom Okresného súdu Košice I., č.k. 11P/118/2013-50 zo dňa 30.36.2014. V čase rozhodovania súdu mal. X. navštevoval ZŠ a mal. D. predškolské zariadenie. Otec v čase rozhodovania súdu uviedol, že nemá žiaden príjem, žije z úspor, obchodná spoločnosť N., s.r.o., ktorú ovládal mala dlhy.

12. Súd prvej inštancie však návrh zamietol, poukazujúc na neexistenciu podstatnej zmeny pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu výšky výživného.

13. V kontexte uplatnených odvolacích dôvodov je odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. Svoje rozhodnutie argumentuje odvolací súd nasledovne.

14. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej).CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

15. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane oprávneného plnoletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

16. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnúť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zníženie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

17. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

18. V preskúmvanej veci ubehla od času posledného rozhodovania o vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči mal. deťom doba sedem rokov. V čase poslednej súdnej úpravy boli mal. deti vo veku X rokov a X rokov. V čase rozhodovania súdu o zamietnutí návrhu otca mal mal. X. XX rokov a mal. D. XX rokov. V zmysle rozhodovacej činnosti súdov už samotný prechod v rámci stupňov vzdelania smie stačiť na zvýšenie výživného, resp. brániť zníženiu výživného na dieťa. Za daných skutkových okolností je potrebné skonštatovať, že došlo k podstatnej zmene okolností na strane detí a k zníženiu výživného možno pristúpiť len za osobitne významných okolností na strane povinného rodiča.

19. Ako podstatnú zmenu pomerov vo svojich možnostiach, schopnostiach a majetkových pomeroch deklaruje navrhovateľ tú skutočnosť, že vzhľadom na krivé obvinenia prišiel o príjem, zhoršil sa mu zdravotný stav, musí sa skrývať a nie je v jeho možnostiach plniť si vyživovaciu povinnosť v súdom určenej výške. Odvolací súd v zhode so záverom súdu prvej inštancie má za to, že otec v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bol spoločníkom vo viacerých obchodných spoločnostiach uvedených v bode 17. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Povinnosti predkladať účtovné závierky do príslušných registrov si otec neplnil, preto súd nemohol objektívne posúdiť hospodárske výsledky týchto spoločností. V konaní síce boli predložené priznania o dani z príjmov obchodných spoločností G. K., N., L.P.N., K. K., N., K., N., H., N. za roky 2017-2018, avšak z týchto nie je možné prijať záver o ich hospodárení a o príjme otca, ktorý dosahoval z jeho účasti v týchto spoločnostiach. Otec podľa jeho vlastného vyjadrenia mal príjem z občasného predaja psov a od rodinných príslušníkov. Otec v konaní uvádza, že požiadal o azyl, ukrýva sa pred prenasledovaním, preto z objektívnych dôvodov nemôže dosahovať príjem. Do času vyhlásenia rozsudku nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali jeho objektívnu nemožnosť plniť si svoju vyživovaciu povinnosť. Rovnako ani tvrdenia otca o zhoršenom zdravotnom stave neboli podložené relevantnými dôkazmi preukazujúcimi nemožnosť otca plniť si svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť. Otec tvrdil, že požiadal o invalidný dôchodok, avšak o výsledku svojej žiadosti súd neinformoval. Už v čase súdnej úpravy výživného otec tvrdil, že má dlhy a žije z úspor. Napriek tomu bol schopný plniť si vyživovaciu povinnosť voči deťom v súdom určenej výške. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nezistil tak závažnú zmenu pomerov na strane otca ako povinného z výživného, ktorá by zakladala dôvod pre zmenu súdneho rozhodnutia o výživnom.

20. Otec vo svojom odvolaní namietal, že súd svojím nesprávnym procesným postupom mu odňal možnosť konať pred súdom, keď mu nedal priestor na záverečné reči a nevykonal jeho výsluch. Tak ako sa k tomu vyjadril súd prvej inštancie v bode 27. napadnutého rozhodnutia, otec bol v konaní vypočutý, mal možnosť sa vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, pričom tieto možnosti aj využil. Ako to vyplýva z obsahu zápisníc z pojednávania, otec, resp. jeho právny zástupca mali priestor vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, dostali priestor na záverečné slovo. Za takýchto okolností nemožno prisvedčiť dôvodnosti odvolacej námietky otca o porušení jeho práva na spravodlivý proces.

21. Ani ďalšie odvolacie námietky nepovažoval odvolací súd za dôvodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. Za daného stavu teda odvolací súd záverom zhŕňa, že v okolnostiach preskúmvanej veci, v zhode s názorom súdu prvej inštancie, nevzhliadol takú podstatnú zmenu pomerov, ktorá by dôvodila znížiť výživné navrhovateľa voči oprávneným mal. deťom. Z tohto dôvodu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

22. Otec v odvolaní uplatnil námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi, ktorú videl v jeho postupe a spôsobe, akým rozhodol. Vzhľadom k tomu, že ide námietku týkajúcu sa procesného postupu súdu a o opakovanú námietku zaujatosti, o ktorej už súd rozhodol uplatnenú z tých istých dôvodov, nadriadený súd o nej nerozhodoval (§ 53 CSP).

23. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne nevzhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).